

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של

הגאון הינוקא
רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

פרשת פקודי 175

אתה הקימתו

וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן (מ, יח). מובא בתנחומא (פקודי, יא) שבגמר מלאכת המשכן לא היו יכולים להעמידו, ואף משה נצטער בדבר, עד שאמר לו הקב"ה "ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד", ואמר לפניו משה, רבונו של עולם, איני יודע להעמידו, והשיב לו הקב"ה, עסוק בידך ואתה מראה להעמידו, והוא עומד מאליו, ואני כותב עליך שאתה הקימתו. ומובא בזהר פקודי (בדף רמ ע"ב) שהקושי בזה היה מפני שקטרג הס"מ על משה שלא יוכל להקים המשכן, אבל התגבר עליו בכח גדול וקשרו אולו שלא יוכל לקטרג, וכך הקים את המשכן.

נבחר שם מעושר רב

ומצד קטרוג זה התגבר המן למכור את ישראל לשמד והריגה, אבל בכוחו של משה שהיה רב כוחו על הס"מ, התהפך הדבר לרעת המן. כי הצלת ישראל בימי הפורים היתה בזכות נדבתם למשכן, כמו שכתב המגלה עמוקות (תנינא, דרוש א לפורים, יח) שמה שציוה הקב"ה (שמות כה, ב) "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", זה אחשוורוש שאמר להמן "הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך" (אסתר ג, יא), וכמו שדרש רב אישיה בשמות רבה (לג, ה) שעל זכות נדבת המשכן אמר שלמה במשלי (כב, א) "נבחר שם מעושר רב מכסף ומזהב חן טוב", שנבחר שמו של מרדכי מעשרו של המן, וחנה של אסתר שנאמר בה (אסתר ב, טו) "ותהי אסתר נושאת חן", מכל כסף וזהב של המן.

שכאשר הוציא המן הרשע כל כסף וזהב שהיה לו ונתן לאחשוורוש, ואמר לו המלך 'הכסף נתון לך, והעם לעשות בו כטוב בעיניך', אמר הקב"ה, כך אתם מוכרים שלי על שלי, הרי ישראל שלי הם כנאמר בהם (ויקרא כה, נה) "כי לי בני ישראל עבדים", והכסף והזהב שלי הם כמו שכתוב (חגי ב, ח) "לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות", חייך, כנגד מה שאמרת 'הכסף נתון לך', סופך שיתקיים בך "ביום ההוא נתן המלך אחשוורוש לאסתר המלכה את בית המן" (אסתר ח, א).

אח הוא לבעל משחית

כי כל עיקר התגברות אחשוורוש היה מפני שחישב שנות מלאת לגלות בכל שבעים שנה, וכיוון שסבר שכבר מלאו השנים ועדיין לא נגאלו ישראל, חשב שאין עתיד בית המקדש להיבנות, והוציא כלי המקדש והתפאר בהם בסעודתו, כמובא במסכת מגילה (בדף יא ע"ב). והוא שביטל למלאכת בנין המקדש החלש כורש שמלך לפניו, כמו שדרש רב תחליפא בר בר חנא באסתר רבה (א, א) שעל זה נקרא שמו 'אחשוורוש', שהיה אחיו של ראש, הוא נבוכדנצר, שנבוכנצר החריב את בית המקדש, ואחשוורוש ביטל את מלאכת בית המקדש. ולכך היה אחשוורוש כנגד מזל שבתאי כמו שכתב רבינו בחיי בכד הקמח (ערך פורים), על שם שביטל והשבית את מלאכת בית אלהינו, כמו שביאר המהר"ם שיף (בדרושים נחמדים, פורים מאמר ד).

חצר גינת ביתן המלך

וכיון שכן, סבר שכבר עזב ה' את עמו ואינו חפץ בהם, ויעלה בידו להיות בעצמו משכן בדרך הקליפה וליקח המלוכה לעצמו חלילה, וכמו שביאר המהר"ל באור חדש (אסתר א, ו) שרצה אחשוורוש לעשות דמות המשכן בשעה שעשה סעודתו, ולכך עשה אותה בחצר בגינה ובביתו, כנגד ג' חלקי המשכן בחצר בהיכל ובקודש הקודשים, וכמו שבמשכן

היה אדנים ועמודים ופרוסים עליהם קלעים, כך היה אחשוורוש תולה קלעים על גלילי כסף עומדים על עמודי שש, שהם כמו האדנים לעמודים, הכל שיהיה מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא, ויוכל ליקח חלילה המלוכה לעצמו.

וכתב רבי אליהו האתמרי בספר חוט של חסד (פ' תצוה), שאלו הם י"ג הדברים שנזכרו בסעודתו, חור כרפס ותכלת בוץ וארגמן וכיוצא, שהם כנגד י"ג הדברים האמורים בענין המשכן, וכוונת אחשוורוש בזה להביא ולאחוז דבר של קדושה אל הטומאה, שהרי "זה לעומת זה עשה האלהים" (קהלת ז, ד). ולכך נתעטף בכגדי כהונה כמובא במסכת מגילה (בדף יב ע"א), בכדי לעשות כדמות הקדושה.

כרשנא שתר אדמתא תרשיש

אבל הנה מתוך כך עלה לפני הקב"ה זכרון הקרבנות שהיו מקריבים ישראל, והמליצו זכות עליהם להינצל מרעת אחשוורוש כמו שדרש רבי לוי במסכת מגילה (בדף יב ע"ב) מה שנאמר אז סעודת אחשוורוש "והקרוב אליו כרשנא שתר אדמתא תרשיש מרס מרסנא ממוכן", ש'אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם, כלום הקריבו לפניך כרים בני שנה כדרך שהקריבו ישראל לפניך (וזהו כנגד 'כרשנא'), כלום הקריבו לפניך שתי תורין (כנגד 'שתר'), כלום בנו לפניך מזבח אדמה (כנגד 'אדמתא'), כלום שימשו לפניך בכגדי כהונה שכתוב בהם "תרשיש ושוהם וישפה" (שמות כה, כ), כלום מירסו בדם לפניך (כנגד 'מרס'), כלום מירסו במנחות לפניך (כנגד 'מרסנא'), כלום הכינו שלחן לפניך (כנגד 'ממוכן').

ונהפך הוא

ומתוך כך נתהפך סוף דבר הכל על ראשו, שהרי כל עיקר מה שביטל אחשוורוש את מלאכת בית המקדש היה מפני ושתי, כמובא באסתר רבה (ה, ב) שלא היתה ושתי מנחת לאחשוורוש ליתן לו רשות לבנות את בית המקדש, ואמרה לו, וכי מה שהחריבו אבותי אתה מבקש לבנות. אבל הנה מפני הריגת ושתי הביא למלוכת אסתר, וכמו שדרש בזה רבי שמואל בר נחמני במסכת מגילה (בדף י ע"ב) מה שנאמר בישעיה (נה, יג) "תחת הסרפד יעלה הדס", שתחת ושתי הרשעה בת בנו של נבוכדנצר הרשע ששרף רפידת בית ה', כנאמר על בית המקדש "רפידתו זהב" (שה"ש ג, י), 'יעלה הדס', זו אסתר הצדקת שנקראה הדסה, כנאמר בה (באסתר ב, ז) "ויהי אומן את הדסה". וממנה יצא כורש השני ששב ונתן רשות לבנות את בית המקדש, וכמו שדרש על כך רבי נחמיה שם באסתר רבה (א, א) מה שנאמר "הוא אחשוורוש" (אסתר א, א), הוא שביטל את מלאכת בית המקדש, והוא שגזר עליו שיבנה, כי נסתכל במה שציווה אחשוורוש "כְּעֵן שִׁימוּ טַעַם לְבִטְלָא" (עזרא ד, כא), ולא ציווה שכן יהיה לעולם, ומתוך כך נתן רשון לבנותו.

עד חצי המלכות

וזה היה עיקר נס המגילה, כמו שביאר בפרי צדיק (דרוש לפורים, ח) שפנימיות צמיחת הישועה שנתעורר אז מלעילא היה על בנין בית המקדש. כי באמת היה זמן הפקידה אז, ואם היו ישראל זכאים היה נחשב עת הקץ וכענין 'אחישה', אלא שמפני שהיה אז הקטרוג של המן לכן לא היה ביכולת להיות אז בנין בית המקדש בפועל ממש, וכמו שדרשו במסכת מגילה (בדף טו ע"ב) מה שאמר אחשוורוש לאסתר במגילה ג' פעמים "מה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לך", עד חצי המלכות ולא דבר שחוצץ למלכות,

ואלה יעמדו על הברכה

העלון מוקדש לרפואת ישועת והצלחת:

ר' יהודה בן מסדה, פבל נסים בן מרינה, יוסף בן אלישבע הדסה

לזיווג הגון: נתנאל בן סיגל, אוריאל בן לאה. להקדשות ניתן לפנות בטל' 076.5995991

לעילוי נשמת

יהודה בכר בן יצחק ואורית הי"ד
ראו דור דרור בן רונית

והוא בנין בית המקדש. אבל עם כל זה נעשה ונתייסד אז בעולם ההכנה לבנין בית המקדש על ידי משתה היין של אסתר, שאמרה אז "ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת" (אסתר ד, טז), ואמרו שם במסכת מגילה (בדף טו ע"א) שאמרה שעד עכשיו באונס וכעת ברצון, ומזה יצא דריוש שבנה את בית המקדש.

עושר כבוד מלכותו

ובאמת מראשית כבר הכין הקב"ה הכל לבית המקדש, כמו שדרש רבי תנחומא באסתר רבה (ב, א) שנבוכדנצר הרשע כינס אליו כל ממונו של עולם עם נכסי המקדש, והיתה עינו צרה בממונו ולא רצה להניחו אחר מיתתו לבנו אויל מרודך, עמד וגזר ועשה ספינות גדולות של נחושת שכובדם טובעים הם בים, ומילא אותן ממון וחפר והטמינם בפרת, ושינה את דרך נהר פרת שיסטה למקום אחר, וכך לא יתוודע לעולם היכן הוטמנו, אבל ביום שעמד כורש וגזר שיבנה בית המקדש גילה לו אותם הקב"ה, ומהם העשיר אחשורוש.

ועשרת אלפים כבר כסף אשקול

ואף עושרו של המן היה מאוצרות מלכי יהודה ובית המקדש, כמו שאמר רבי פנחס באסתר רבה (ז, ה) ובפרקי דרבי אליעזר (פרק ג), כי הוא היה מחילו של נבוכדנצר שהחריבו לבית המקדש כמו שביאר הרד"ל (שם בפרקי דר"א), אבל סוף דבר שב הכל לבית המקדש כאשר נתלה המן ושמה אסתר את מרדכי על ביתו, כמובא במדרש שוחר טוב (מזמור כב ומזמור עח) שלשלושה

חלקים נחלק ממונו של המן, שלישי למרדכי ואסתר, שלישי לעמלי תורה, ושלישי לבנין בית המקדש.

יכין וצדיק ילבש

וכל עיקר גדולת המן היתה בכדי שיתקיים בו מה שאמר איוב (כז, יז) "יכין וצדיק ילבש וכסף נקי יחלוק" כמובא באסתר רבה (ז, ב), וכמו שדרשו זאת בילקוט שמעוני (אסתר רמז תתנג) שיבוא המן הרשע ויכין ויכנוס, ולאחר מכן יבוא מרדכי ויטלה הימנו ויבנה בו בית המקדש. ובזה נתקן חטאו של שאול שחמל על הבקר והצאן של עמלק, כמו שביאר המנות הלוי שבמרדכי נתקיים מה שנתברך בנימין (בבראשית מט, כז) "ולערב יחלק שלל", שמה שנאסר על זקנו שאול להשאיר מהצאן והבקר של עמלק, כעת בא רכוש המן לידי מרדכי מידו של המלך אחשורוש, ובזה חזרה האבדה לבעליה ושב הממון לתכליתו הקדוש.

מגילת ההסתר

והוא לימוד לדורות, שבעת שרואה אדם את גדולת המכחישים את כבוד הבורא ב"ה, ושפלות עבדיו זרע אברהם יצחק ויעקב, ידע ויכין שפנימיות הכל הוא גדולת ישראל, וכבר מכין הקב"ה הכל לגלות זאת לעין כל ולהשיב המלוכה למקומה הראוי, ועוד ביתר שאת ויתר עז בתוספת רב לאין שיעור, ואין לנו אלא לתלות עינינו לבורא ב"ה ולצפות לישועתו, שכפי שהוא שהקים את המשכן בעצמו, כן בוודאי הוא שיקים את השכינה, וינערה מעפרה, ויכונן בית מקדשו בעגלא ובזמן קריב.

"שאו מרום עיניכם" (ישעיה מ, כו)

משיעור יום א' כי תשא תשע"א

א

ושבכדי לבוא להתקרבות אמיתית במדרגת האמונה צריך תמיד להתחיל ולהיות ממתין על פתח האמונה.

ג

וזהו שנאמר באברהם "והוא יושב פתח האוהל כחום היום וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים ניצבים עליו", "יושב" היינו ממתין ומצפה, 'פתח האוהל' הוא שגם כאשר היה התגברות הדינים היה יושב ומצפה אברהם על פתח האמונה, עד אשר יוכל להתחדש באמונה ובטחון בו יתברך, ומתוך שנשא עיניו אל השי"ת, כנאמר בו אז 'וישא עיניו', הראהו הקב"ה את שר הבוטחים בו, ובזה השיג לכל דרגות האמונה, שהם 'שלשה אנשים ניצבים עליו' שהם ג' ידים הרומזים לאמונה, כענין הכתוב (שמות יז, יב) "ויהי ידיו אמונה", שהם יד הגדולה יד החזקה ויד הרמה, וכמו שאמר רבי אבא בזוהר וירא (בדף צח ע"ב) שראה אברהם תלת אבהן אברהם יצחק ויעקב, ורמזו בזה לאלו שלשה ידיים, היינו שלושת מדרגות האמונה.

ד

וג' מדרגות הם, 'יד הגדולה' היא כנגד אברהם ומידת החסד, והוא ענין התחדשות האמונה והמשכת החסד, הנרמז במה שכתוב 'והוא יושב פתח האוהל', שהולך ומתחדש תמיד בענין האמונה. כי בכדי שיהיה לאדם אמונה, הנה מוכרח הוא שיתחדש בכל שעה מחדש בענין האמונה, וידמה בדעתו שעתה הוא מתחיל בעבודת האמונה, ויחפש מחדש כיצד יכול הוא לבוא להאמין בהשי"ת, וכמו שאמר הקב"ה לאברהם 'לך לך מארצך', שדיבור השי"ת וכל דיבור בתורה הינו חי וקיים לעד, והיא הוראה לכל בר ישראל שיצא ממחשבתו ודעתו שחושב שהשיג דבר באמונה, ויתחיל מחדש לחשוב מענין האמונה, וכענין שכתוב (באיכה ג, כג) "חדשים לבקרים רבה אמונתך". וזהו 'ממולדתך ומבית אביך', שיצא ממחשבתו שיש לו אמונה בטבעו, ואמונה שקיבל מבית אביו.

וכשם שמתוך דרך ההתחדשות גילה אברהם את הבורא ב"ה לכל הבריות, כך על ידי ההתחדשות בענין האמונה יוכל האדם לגלות את ענין האמונה מחדש בכל פעם, שיתחיל לחפש באמת אחרי האמונה. ולכך נקראת מדרגה זו 'יד הגדולה', כי מהותה היא שהולכת האמונה ומתפשטת אצל האדם אין קץ, ובלבד שיתחדש בה תמיד בכל שעה. והיא שעמדה לישראל במצרים, שמפני שהתייאשו מעבודת ההתחדשות הלכו ונשתעבדו במצרים, עד שהראה להם הקב"ה הארת פנים בענין האמונה והבינו שעדין אינם יודעים

צריך כל אדם לבוא למדרגת אמונה ובטחון בשלימות בו יתברך, וזה כל האדם, כמו שאמרו במסכת מכות (בדף כד ע"א) שתר"ג מצוות התורה העמידן חבוקוק על אחת, והיא האמונה, כמו שאמר 'וצדיק באמונתו יחיה' (חבוקוק ב, ד), היינו שאין לאדם במה להחיות את עצמו אלא במדרגת האמונה שתהיה לו, וכל שמחה וחיות שיהיה לאדם שאינה מתוך אמונה ובטחון בו יתברך, אינה מן האמת.

ועל זה היה דוד המלך זועק להשי"ת בכל ספר התהלים שתהיה כל שמחתו מתוך מדרגת אמונה בו יתברך, שהיא נקודת אמת שמכוחה המשיך את שלמה המלך ובנין בית המקדש. כי בית ה' היה יסוד האמונה והתפילה וידיעת כל דבר אלהות בעולם, ועל ענין זה הושתת כל כוחו ורצונו של דוד לבנות את בית ה', בכדי שיבואו כל הבריות למדרגה של אמונה ותפילה וידעו מא'להותו יתברך, ולכך היה עומד כל חייו בנקודה זו, כמו שאמר בתהלים (קט, ל) "דרך אמונה בחרתי", שבחר שתהיה כל תקוותו על השי"ת לבדו, וכל חיות ושמחה שאינה מתוך שלימות האמונה בו יתברך היה בעיניו לשקר ולא חפץ בה, כמו שביקש שם (קט, כט) עוד "דרך שקר הסר ממני", שהוא בדקות המחשבה וההתבוננות במדרגת האמונה.

ב

והנה על אף שאפשר שידע האדם את השי"ת ותהיה לו אמונה ובטחון בו יתברך, צריך להחיות עצמו בדבר זה. כי אפשר שיהיה לאדם אמונה גדולה בו יתברך וגם יהיה בעל תפילה, אמנם יהיה פחות ונמוך בענין ומדרגת היראה, וכמו שאמר רב פפא במסכת ברכות (בדף סג ע"א, בגירסת העין יעקב) שגם גנב על פי המחותרת קורא לבורא ב"ה, היינו שיש לו אמונה ובטחון בו, אך אין לו את החיות מכך ואת היראה לשמור מצוותיו. וזה שרואים בכל ספר התהלים שהיה דוד מתפלל ומבקש שוב ושוב שיזכה לקיים התורה, והוא כאמור, שביקש שתהיה כל יראתו בשלימות מתוך אמונה שלימה בו יתברך.

וזהו שנאמר בישעיהו (מ, כו) "שאו מרום עיניכם", לאותו מקום שתולים הכל עיניהם לשם, שהוא פתח האמונה. ועל זה סמכה תמר כאשר ישבה וציפתה ליהודה, ותלתה עיניה למרום להשי"ת, ונתנה כל בטחונה בו יתברך, וכנאמר בה אז (בראשית לח, יד) "ותשב בפתח עינים", ומכח זה זכתה והמשיכה בעולם את דוד המלך שהיה "יפה עיניים טוב רואי" (שמואל א' טז, יב) כתמר אימו. כי יודע היה דוד המלך היכן להביט בסוד האמונה,

דבר מהאמונה ומחמי השי"ת, ובוזה החלו בכניסתם בשערי האמונה במדרגה זו של היד הגדולה, כנאמר בהם אז (שמות יד, לא) "וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו".

ה

ו'יד החזקה' היא כנגד יצחק ומידת הגבורה, הנרמז במה שכתוב 'והוא יושב פתח האוהל כחום היום', שהוא כנגד יסוד האש שמצד מידת הגבורה. ומשמעות מדרגה זו היא, שבכדי שיכנס האדם במדרגת האמונה צריך הוא למסירות נפש של יצחק, כי מטבעו נוה וקל לאדם להשאר במקומו ובמדרגתו, אך בכדי להכנס בשערי האמונה צריך הוא למסירות נפש, שכנגד ענין הכתוב 'כחום היום', שהם התגברות הדינים וחכמות הטבע המרחיקים מן האמונה, צריך הוא להגביר בקרבו את אש דבקות האמונה.

והדרך שידבק האדם באמונה במדרגה זו, היא מתוך שיהיו כל עיני דעתו ושכלו נשואים למעלה במקום שאין בו דינים, היינו אל השמים, וכענין הכתוב 'שאו מרום עיניכם', שהוא מסירות נפש להביט למעלה ולסמוך עצמו על השי"ת. ועל זה צריך לענין הגבורה והתחזקות גדול, שהיא 'יד החזקה'. וזהו שנאמר בסיום התורה (דברים לד, י"ב) "ולא קם נביא עוד בישראל כמושה... לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים... ולכל היד החזקה... אשר עשה משה לעיני כל ישראל", היינו שעמד משה רבנו בפני כל דין וגזירה על ישראל ומסר נפשו עליהם מכח האמונה, ולימד לישראל לדורות שבכדי לבוא לאמונה צריך למסירות נפש על דבר האמונה בה' ב"ה.

ו

ו'יד רמה' היא כנגד יעקב ומידת הרחמים, שהוא ענין שלימות האמונה ופדייתו מכל כפירה שנותרה באדם, ומצד מדרגה זו הוא עיקר מה שיצאנו ממצרים, שיצאנו ממקום הכפירה בה' ב"ה, וכענין שנאמר אז (שמות יד, ח) "ובני ישראל יוצאים ביד רמה". ומשמעות מדרגה זו היא, שיאמין האדם ברום מדרגתו, כי אחר שהשיג האדם דבר אמיתי באמונה, צריך הוא לקיים את דבר אמונתו, והוא מתוך שיאמין במדרגתו שהשיג בענין האמונה.

והנה תחילת הקרור בענין האמונה היא על ידי המחשבה שאין לו אמונה, שבזה יש בקרבו פגם באמונתו, ולכך צריך התחזקות גדול בענין זה, שזכיר האדם את עצמו תמיד שהוא בעל אמונה, וכל חייו הם בדרכי האמונה לבד. וזה היה עיקר נסיונו של יעקב, שיאמין בעצמו שהוא בעל אמונה, ושיכול הוא לילך ולעלות ולסמוך את עצמו על השי"ת, כמובא בויקרא רבה (כט, ב) שאמר לו השי"ת שלא יירא לעלות בסולם, ושאם יעלה לא תהיה לו ירידה עולמית, ובכל זאת לא עלה, וחלילה שיעקב עצמו היה חסר באמונה, אלא שבדבר זה ידע שלא השלים את עצמו לדורות עולם ככל זרעו, כי בדבר זה הוא עיקר הנסיון של ישראל, שיאמינו בעצמם ובמדרגת אמונתם. וזהו 'ובני ישראל יוצאים ביד רמה', היינו ששמחים ומאמינים במדרגתם ובדבר אמונתם.

וזה שכתוב (בירמיה יז, ז) "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו", שברוך הוא מי שאחר שבטח בה' נשאר קיים במדרגת הבטחון, וידע ממדרגתו שיש לו אמונה ובטחון בה' ב"ה. והוא כנאמר באברהם 'וישא עיניו וירא' המורה על ביטחון גדול, שהוא כענין 'ביד רמה' שתרגם אונקלוס 'בריש גלי', היינו בבטחון באמונה ונשיאת העינים אליו יתברך בכל שלושת מדרגות האמונה, כנאמר 'והנה שלשה אנשים ניצבים עליו'.

ז

והעיקר למעשה בענין האמונה הוא שיבוא מתוך האמונה לידי תפילה, והם ג' מדרגות בתפילה, כמו שאמר רשב"י בהקדמת הזוהר (בדף יא ע"א) וכן אמר רבי אבא בזוהר ויקרא (בדף ח ע"ב) שאין לו לאדם להכנס לבית הכנסת לפני שיטול רשות מאברהם יצחק ויעקב שהם תקנו את התפילה לפני ה', היינו שיהיה קשור בדרכי האמונה והתפילה בכל אלו הדרגות, והם כנגד מים אש רוח כמו שאמר הרע"א מהימנא בזוהר פנחס (בדף רכה ע"א), וכנגד ג' מדרגות האמונה.

שכנגד מדרגת 'יד הגדולה' שמצד אברהם אבינו הרומז לחסד וליסוד המים צריך שיהיה האדם רגיל להתחדש בענין התפילה, שירגיל עצמו על פעם מחדש להשיח לפני השי"ת את כל ליבו, כענין הכתוב (איכה ב, ט) "שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'".

וכנגד מדרגת 'יד החזקה' שמצד יצחק אבינו הרומז לגבורה ולאש צריך שיתגבר האדם במסירות נפש על דיבורי התפילה ויקח את כל חמימות

ליבו אל דיבורי התפילה, וכענין שאמר דוד בתהלים (תהלים לט, ד) "חם ליבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני".

וכנגד מדרגת 'יד הרמה' שמצד יעקב הרומז לרחמים וליסוד הרוח צריך האדם לגלות בדיבורי התפילה את הרוח הקודש כמובא בתיקוני זוהר חדש (בדף קלו ע"ב, ובדף קמ ע"א), שיאמין בכח כל דיבור בתפילה שפועל הוא בודאי לפני השי"ת, וידע שדיבורי תפילתו הם מאיתו יתברך ומצד התנוצצות מרוח הקודש, כמו שכתוב (בתהלים כז, ח) "לך אמר לבי", ופירש רש"י בשבילך ובשליחותך.

ח

ועיקר הפגם הנעשה בגלות הוא החסרון באמונה, שמחמת התגברות הדינים נעשה עיקר הנסיון בענין האמונה, והוא פנימיות כל ענין חורבן בית מקדשנו ותפירתנו. כי כל מה שבנו דוד ושלמה לבית המקדש היה על יסוד האמונה והתפילה, שכאשר בחר דוד בדרך האמונה כמו שאמר 'דרך אמונה בחרתי', ובא לשלימות למעשה בדרך התפילה עד שהיה כולו תפילה כמו שאמר (בתהלים קט, ד) "ואני תפילה", השריש והנחיל הדבר לבנו שלמה, וכל כוונת שלמה המלך בבנין בית המקדש היתה עבור זה, לבנות בית תפילה שיגלה את האמונה בה', כנאמר על בית המקדש (ישעיה נה, ז) "כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים", שכל מהותו היתה בעבור שתתייחד ותתחבר האמונה עם התפילה, שהוא יחוד הוי"ה אדנו"ת, וזה היה חקוק בכל כוונת שלמה המלך בבנין בית המקדש, ובוזה היה שלמה המלך נקודת האמת שחפץ בה השי"ת, ונתן לו את הכלים והרשות לבנות את ביתו.

וכל כוונת שלמה בזה היתה לחקוק נקודה זו כאן בארץ, כענין שכתוב (בתהלים פה, יב) "אמת מארץ תצמח". כי האמת היא דבר האמונה בה' ב"ה, ודרך האמונה היא שיתן האדם עיניו תמיד אל השי"ת, כענין 'שאו מרום עיניכם' כאמור, וכל רצונו יתברך שיבוא הדבר מהארץ דוקא, כענין 'אמת מארץ תצמח', והיא כל ישועת העולם האמיתית, שתהיה גילוי לאמונה בהשי"ת פה בארץ. וזהו 'מצמיח קרו ישועה' שהיא 'קרו דוד עבד ה', שתצמח אמת זו מתוך שיתנו הכל את עיניהם אל השי"ת.

וכל ענין הכלים בבית המקדש היו כולם ברזא דמהימנותא, להאיר את אור האמונה לעולם כולו, וכל ענין המנורה היה לגלות האמונה בכל העולם, ומה שדרש רבי יוחנן בילקוט שמעוני (ישעיה רמז תצט) מה שכתוב (בישעיה ס, א) "קומי אורי כי בא אורך", שאמרו ישראל לפני הקב"ה 'עשינו לך מנורה בימי משה וכבתה, בימי שלמה וכבתה, מכאן ואילך אין אנו ממתנין אלא לאורך', מכוון הוא על האמונה שכבתה מזמן חורבן בית המקדש, וכל שיהיה לאדם דבר אור חיות ושמחה מצד האמת, אינו תלוי אלא בגילוי האמונה שיהיה לו באותה שעה.

ט

ולכך כאשר רצה אחשוורוש לייאש את ישראל מהאמונה ולספחם למלכותו בכל התאוות שמצד ג' קליפות הטמאות, הלך והביא את כסא שלמה כמו שאמר רב כהן בשם רב עזריה באסתר רבה (א, יב), וכל זה מפני שרצה להשפיל את הדרך של שלמה המלך. כי שלמה היה מולך ביד רמה, ולא שהיה מולך מצד עצמו ומושל להראות גדולתו ותפירתו כאחשוורוש, אלא שבזמנו היו ישראל למעלה 'בריש גלי', שהוא מדרגת היד רמה' שבאמונה כאמור, שהיו מאמינים ברום מדרגתם ובדבר אמונתם בה' ב"ה. ואת זה רצה אחשוורוש לבטל, שלא יחזיקו מענין אמונתם, ובמקום חכמת שלמה שישאו הכל עיניהם לשמים לה' ב"ה, היה רוצה שיתנו הכל עיניהם בו.

ולכך הלך והוזיל ממון רב ועצום שיתנו הכל עיניהם בו, ובהכל הוא היה הולך וסובב סביב ענין דעת הבריות, שהיה חפץ לחקוק בדעתם שיש לו מלכות של קבע, ולבטל מחשבת הבריות מכל דבר אלהות ומחשבה על העליונים ונשיאת עיניהם לשמים. ולכך הקפיד להביא את כלי המקדש ובגדי הכהן הגדול כמובא במסכת מגילה (בדף יא ע"ב, ובדף יב ע"א) ובאסתר רבה (ב, א), בכדי להשפיע בעולם את מחשבתו שא-להי ישראל ישן כביכול ואין להם מה לפנות ולהרים אליו את עיניהם.

י

אמנם מרדכי ואסתר היו במדרגת אמונה שהיתה לשלמה, שמכוחה בנה את בית המקדש, וכל ענינם היה מדרגת אמונתם בה' ב"ה, וידע מרדכי שתלוי הכל בעינים, וראה שעייני ישראל פונות לבשר ודם ויש להם ערך למלכות אחשוורוש, וידע שכאשר ירדו מטה כל כך הוא סכנה גדולה וההתעוררות חטא אדם הראשון שהיה בפגם הראיה, כנאמר אז בחוה (בראשית ג, ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים", ומתוך כך נעשה מקום להנחש להביא מוות לעולם, וכמו כן היה אז בימי

אחשורוש, שכאשר פגמו עיניהם ליתן ערך למלכות אחשורוש, נתנו בזה מקום להנחש, הוא המן עמלק הנקרא אל אחר כמו שאמר הרעיא מהימנא בזוהר כי תצא (בדף רפא ע"ב), להביא מוות לעולם.

וזו היתה כוונת המן כשזמם לתלות את מרדכי על העץ, שרצה לעורר קטרוג חטא עץ הדעת, מתוך פגם בדעת והמוחין שהם מנצח הוד יסוד שבמידת הבינה הרומזים לג' ידי האמונה. ועל זה אמר המן (בראשית ג, ו) "וכל זה איננו שוה לי בכל עת אשר אני ראה את מרדכי היהודי יושב בשער המלך", ש'כל' עולה כמנין חמישים, שהם חמישים אמה הרומזים למדרגת הבינה. אך מרדכי ואסתר היו שלימים במדרגת העינים ותיקון המוחין, כענין הכתוב 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה', ש'מי' היא מדרגת הבינה כמו שאמר רבי יוסי בזוהר לך (בדף פו ע"א), ולא היה להם חלק בפגם עץ הדעת, ולא היה למרדכי נגיעה בקטרוג העץ שהיה נ' אמה כנגד הבינה כאמור.

יא

כי היו מרדכי ואסתר במדרגה של אמונה גדולה מאד, אלא שמפני שבאותו הזמן היה כל ענין ההנהגה מהעליונים בהסתר גמור ובסוד דורמיטא כמו שאמר רבי יוסי בזוהר אמור (בדף פט ע"א), ומתוך כך היה מחשב המן שיכול להזיק את ישראל, כמו שדרשו באסתר רבה (ו, יב) מה שאמר המן "ישנו עם אחד" (אסתר ג, ח), שאמר אֱלֹהֵיהֶם של אלו ישן הוא, ולא היה דבר שהיה יכול לעמוד כנגד הדינים מלבד ענין האמונה.

ולכך לא היתה ישועת ישראל תלויה אלא במקרדכי ואסתר לבדם, והיו הם צריכים להמשיך ממדרגתם לכל ישראל באותו הדור ולכלול את כולם בהם, ורק בכך היה בא פדות והצלה לישראל. ולכך לא גזר מרדכי בעצמו על צום ותפילה, כי היה מוכרח שיתעורר הדבר בהוראת אסתר הרומזת לשכינה, בכדי שמתוך ציווי זה יתכללו בה ישראל. ולכך אמרה אסתר "לך כנוס את כל היהודים... וצומו עלי" (אסתר ד, טז), שמתוך שיצומו ויתפללו כפי ציוויה, יתכללו בה כולם, וכענין שאחר חטא העגל שנגזר חלילה כליה היו צריכים הכל להכלל במשה, ורק על ידו היה להם צד הצלה, כמו שכתוב (שמות לה, א) "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", וכמובא בדברי רבנו האר"י בליקוטי תורה (פ' ויקהל) שבוה שאספם היו נכללים בו, ובכך היה מסיר מהם כל הזוהמה מהחטא.

וכך מתוך שהיו מתאספים בגזרתה והיו נכללים בה, היה סר מהם כל ראייה ונתינת עין על בשר ודם ומלכות אחשורוש, ומתוך שצמו ג' ימים סרה ועברה מהם באותם ע"ב שעות כל הזוהמה שבבני מעיהם שנהנו מסעודתו של אותו רשע כמובא בשל"ה (פ' תצוה, תו"א כא), ובכך כך מהם כל חוצץ ומונע, בכדי שיוכלו לקבל לג' מדרגות האמונה, שהם ג' ידעים כאמור.

יב

ועל זה נאמר אז (באסתר ד, א) "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה... ויזעק זעקה גדולה ומרה", זעקה גדולה היא כנגד מידת החסד כמובא במגיד מישרים (בפ' ויקהל), שהיא מצד מדרגת ה'יד הגדולה' כאמור, שבוה נתן מרדכי כח ותקוה לישראל שיוכלו להתחדש ולא להתיימשש מהאמונה, ופתח להם פתח שיוכלו לשוב אליו יתברך, ועורר בכל ישראל ניצוץ של תשובה מתוך אותה הנקודת אמת שהיא יסוד בית המקדש, שמכוחה בנה שלמה לבית ה', ושמטרתה היא שירימו כל הנבראים את עיניהם לשמים, כענין הכתוב 'שאו מרום עיניכם' ש'שאו' עולה בראשי תיבות שלמה אסתר ומרדכי, ובוה ימשך להם הרהור תשובה וקבלת 'עול מלכות שמים' שהוא ראשי תיבות היוצא מהכתוב 'שאו מרום עיניכם'. כל כל האברים והגידים של האדם נכללים בעיניו, וכאשר מרים עיניו אליו יתברך עם כונה ראויה לחשוב ממנו יתברך ולחפש אותו, הנה בזה כולל את כולו במבט זה שנושא להשי"ת, ויכול לזכות להרהור תשובה שיביאו להצלה ופדות מכל חושך ומיצר.

וכך בזמן המגילה נגזרה כליה כעין מה שנעשה בחטא אדם הראשון, והיה מרדכי כנגד אדם, ואסתר כנגד חוה, והמן כנגד הנחש, אך היו מרדכי ואסתר שלמים בתיקון העינים בפנימיות, שהוא שלימות האמונה, מתוך שהיו מביטים תמיד לשמים. כי על ידי הבטה לשמים ככוונה הראויה אפשר לזכות לרוח הקודש, שהיא יד הרמה כאמור, שהוא שלימות התפילה

שיכולה לפדות את האדם מהמיתה ולבטל ממנו כל גזירה, ואין הדבר תלוי אלא באדם עצמו שיקבל על עצמו שמעתה אינו נותן דרור למחשבתו ודעתו, אלא נושא את עיניו אל השי"ת, ורק בו יתברך הוא בוטח, שעל זה הבטיח הקב"ה לאברהם 'לך לך מארצך... והיה ברכה', שהוא כענין הכתוב 'ברוך הגבר אשר יבטח בה' כאמור.

יג

ובכל חיות ושמחה שתהיה לאדם צריך שיקשר את עצמו באמונה, באופן שכל שמחתו וחיותו יהיו מתוך האמונה והבטחון בהשי"ת. וזה אשר חקקו מרדכי ואסתר בימי הפורים, כי דרכי ה'טבע' הם כנגד הארץ, ו'מעל הטבע' הוא כנגד השמים, אך עיקר רצונו יתברך שתצמח האמת מן הארץ כענין הכתוב 'אמת מארץ תצמח', שיחקוק האדם את האמונה בו יתברך מתוך דרכי והנהגת הטבע, ובפורים צריך ללמוד שהאמונה היא בארץ ובהנהגת הטבע, כי 'הארץ נתן לבני אדם', ושמחת פורים היא על האמונה בהשי"ת, ומגלים אנו שאין אנו יכולים לשמוח שמחת אמת אלא באמונה בה' ובבטחון בקב"ה, וכל חיות ושמחה שאינה מתוך אמונה צריך שיחפש בה את האמונה והבטחון, ומתוך כך תהיה שמחתו בצד הקדושה והאמת.

ועיקר קדושת פורים תחול על האדם כאשר יכיר וידע שפורים זה עתה בימים אלו, וכשם שהנחש רצה להחטיא את אדם וחוה על ידי הראייה, וכשם שרצו המן ואחשורוש להחטיא את ישראל בראייה, כן הוא עתה שהתלבש הנחש בכל דבר שימשוך את עיני האדם לתלות את עיניו במלכות בשר ודם עד שיסמוך ויבטח על בשר ודם ולא יביט לשמים כלל, ובוה נעשה מקום לדינים וגזירות חלילה, כי כשם שאז רצו להשמידנו כן הוא עתה בכל שעה, וכאשר מרים האדם את עיניו לשמים ונושא את כולו לה' ב"ה, בזה נתקן פגם השורש לקלקול העיניים, ומתמתקים מעליו כל הדינים.

יד

והוא פנימיות ענין הציפייה לבנין בית המקדש והגאולה, כי כל יסוד בנין בית המקדש היא האמונה והתפילה, וכאשר מצפים אנו לבית המקדש, העיקר בזה הוא שמייחלים אנו לזכות לאמונה שלימה בו יתברך, כי היא החיסרון האמיתי בזמן הגלות, והיא נקודת יסוד לכל השראה של קדושה בעולם, וצריך האדם לחפוץ ולהשתוקק לזה שתתפרסם האמונה בה' בכל העולם, וידעו מאי-להותו יתברך בכל העולמות, וכאשר אנו מצפים ומייחלים לזה, ובכך מעוררים אנו כנגד זה את השי"ת להשפיע לנו נצנוץ מהעתיד לבוא, שאז תתפשט האמונה בכל הארץ, וידעו ויאמינו הכל בה' יתברך.

וכל שלא נבנה בית המקדש הוא אחריות של כל אחד ואחד, כי כל יהודי בכל מדרגה שתהיה יש בידו לבנות את היסוד וההתחלה שממנה המשיכו דוד ושלמה את הכל, ויש בידו את הזכות לבנות את בית ה'. והיסוד הוא האמונה שתהיה לאדם בכירור ובאמת, כי השי"ת חי וקיים, ולכך כשיש באדם דאגה ומרירות, שורש הדבר הוא מחסרון אמונה, שהוא חורבן בית המקדש, וכל מה שהולכים בשר ודם ומפרסמים את עצמם, נמשך הדבר מדרך אחשורוש שהיה מוציא ממון רב בכדי שיתנו הכל עיניהם בו, וישכחו מבנין בית המקדש, ולא ישאו את עיניהם לשמים.

ואילו היה האדם מאמין בשלימות שה' יתברך חי וקיים, היה נותן את ליבו ומחשבתו על בית ה' ועל פרסום האמונה בבורא שמים וארץ. כי באמת, כשם שחפץ ורוצה אדם בתיקון נשמתו, יותר ויותר מכך חפץ הקב"ה בגאולת ישראל ובבנין בית המקדש, וזוהי עיקר דרך האמונה, ומכח מחשבה זו היה הולך מרדכי וזועק זעקה גדולה ומרה על גאולת והצלת ישראל וכבוד ה' יתברך, כי באמת אין מלכות בעולם הזה כלל לבשר ודם, וכל מה שחושב אדם שישגי איזה דבר מלכות ושלטון, הוא כאחשורוש שקם ומלך בעצמו ואינו מפנה את עיני הבריות למלך שמעליו, אך מרדכי היה חפץ בכל כולו בכבוד שמים והצלת ישראל, ולכך נתלבש במלכות ורוח הקודש, בכדי להפנות את עיני הבריות כולם אל ה' ב"ה וללמדם שאין עצה ואין תבונה כנגד ה', ורק השי"ת הוא שיכול לעזור ולהציל את האדם, ולכך אין לאדם דרך כלל להנצל מלבד האמונה והתפילה, מתוך שיקיים 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה'.

קחו חלק במפעל הקודש

המעונינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

076.5995991 או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com